

än en redskap skulle utgå ur hvardera paragrafen.

Herr Snellman: Skulle det i §5 heta: »för bränvinstillverkningen får i hvarje bränneri begagnas redskap af den storlek etc., som tillverkare för godt finner» i st. f. »... endast en redskap,» så vore saken dermed afhjelpat, att man från nu ifrågavarande §68 skulle uttaga orden, »eller med flere än en redskap.»

Herr Snellman: Hvad förbudet för en embets- och tjensteman angår att tillverka bränvin, ber jag få fästa uppmärksamheten på att detta tillägg är bibehållet af utskottet enligt förra alternativet. Hvad angår rättigheten för kommun på landet att vägra fabrikers anläggning, så förenar jag mig med de herrar, som förordat det, så mycket mer som ridderskapet och adeln för sin del har antagit ett vida mindre tillverkningsbelopp än förra gången, då frågan hos ridderskapet och adeln diskuterades, nemligen medgifvit ett tillverkningsbelopp af 4 500 kanor.

10

79 YTTRANDE VID LANTDAGEN 21.V 1867

Protokoll fördt hos högl. ridderskapet och adeln

20

Herr Snellman: Jag anser mig förhindrad att väcka något förslag i detta ämne och tror mig endast kunna uttala att, huru än det ifrågavarande förslaget må betraktas på grund af hittills gällande strängt juridiska principer, det å en annan sida vore skäl att betrakta förslaget såsom en mycket drakonisk lagstiftning. Jag förenar mig med den föregående talaren deri, att det är tvifvel underkastadt huruvida det ens är med rätt öfverensstämmande, åtminstone är det mycket säkert, att det ej är med billighet öfverensstämmande, att ingen möjlighet för en i konkurs satt person finnes att blifva befriad från sina borgenärers kraf. Jag skulle också tro att en lag, som i allmänhet så strängt upprätthåller en fordringsegares rätt, motarbetar i vissa delar det åsyftade ändamålet. Vål har man på Europas kontinent ungefär sådana lagar som denna, i hvilken cessionsförmon ej är medgifven; men i England t. ex. der sådant berott på prejudikat och domstols afgörande, är förhållandet för närvarande det, att redan vid senaste session i parlamentet och ytterligare vid denna fråga väckts om radikal ändring af dessa bestämmingar derhän, att genom lag skulle bestämmas när cessionsförmon kan vinnas eller ej, sålunda att en viss % af skuldebelpet skulle utgöra det minimum, hvarvid endast sådan förmon kunde komma i fråga. Man har kommit så långt, att man ansett det 6 shilling på pundet, d. v. s. 3/10 eller 30 % af skuldebelpet vore det minimum, med hvars utgörande cessionsförmon kunde beviljas och affären uppgöras såsom ett gifvet ackord. I Sverige, der man nyligen har reformerat konkurslagen, var all möjlighet till befrielse från borgenärs kraf utesluten, men man fann sig ett par år derefter nödsakad att medgifva det s. k. tvångsackordet, enligt hvilket en enda borgenärs motsägelse ej skulle kunna hindra ackord. Jag skulle anse en sådan konkurslagstiftning ej utan stöd i rättsgrunder, emedan, hvad affärsman angår, deras skulder oftast uppstått genom gemensamma spekulationer. Den, som t. ex. anförtror varor åt en handelsman, han hoppas på framgång i hans affärer och anförtror honom sina varor, för att få dem sålda. Man vet huru utlåningen i vårt land tjudrar krediten och verkar på vår handel, manufakturhandeln o. s. v. När det nu ej kan nekas att omständigheter kunna inträffa, hvilka äro heltochhållet oberoende af en affärsmans

30

40

50

skicklighet, då t. ex. allmänna politiska förhållanden, en allmän penningkris eller något sådant kan åstadkomma en affärsmans ruin, så kan åtminstone jag icke undertrycka den tanken, att han borde vara berättigad att fordra, det hans kreditorer, hvilka jemte honom gjort spekulationen, också skulle deltaga i förlusten, så att icke han ensam skulle göras ansvarig dervid.

Frånvaron af alla sådana leutererande omständigheter måste verka derhän, att hvarje affärsman, som vill dölja sin affärsställning, gör det till det yttersta, emedan han icke ser något hopp för sig. Han gör
 10 cession sjelfmant först när han ingenting har och hans borgenärer hafva sålunda ingenting vunnit. Förhållandet har också nu varit det att cessionsförmon blifvit beviljad blott sällan och man ser derföre konkurser, der det finnes 5 % till utdelning, om det är väl, men ofta också sådana, der ingen utdelning kan vara att hoppas. Det är möjligt att en och annan prioriterad fordringsegare tager allt och de som icke äro prioriterade få ingenting. Jag tror att följderna af denna lag skulle blifva densamma och att icke ens domstolen då mera har rättighet att pröfva deri. Men såsom sagdt anser jag mig ändock våga, utan att väcka något
 20 förslag, öfverlemnna till ridderskapets och adelns godtfinnande hvad afseende en sådan betraktelse kunde förtjena.

80 YTTRANDEN VID LANTDAGEN 23.V 1867

Protokoll fördt hos högl. ridderskapet och adeln

Herr Snellman: Till de skäl, friherre von Troil anført för stadgandets bibehållande, ber jag få tillägga att, då man tillerkänt handlandes räkning och handelsbok vissa företräden, är det önskligt åtminstone att
 30 en handlande, om han också låter en annan verkställa sina räkningar, sjelf må kunna veta hvad i dem står. Jag är öfvertygad att, om detta stadgande tages bort, kommer det äfven i städerna att finnas handlande, som icke ens kunna läsa.

Herr Snellman: Dessutom framgår af det utaf herr Linder framförda skälet, såvidt jag förstår, att det är önskligt att en handlande må kunna skrifva och att han icke må stjåla, men talaren har ingenting emot att sådana personer blifva handlande, som stjåla.

Herr Snellman: Jag skulle tro att man kan förena sig i hvad propositionen innehåller, som utskottet också i hufvudsak gillar, att
 40 intyg om yrkesskicklighet böra presteras såvidt möjligt är. Om man också icke principenligt anser ett sådant intyg vara erforderligt, är det dock skäl att göra alla sådana öfvergångar med någon försigtighet. Man har erfarit i länder, der också försigtighet så mycket som möjligt blifvit iakttagen, att vid första inträdandet af näringsfriheten en så stor massa af menniskor har tillströmmat för att drifva yrken på egen hand, att konkurrensen genast har nedtryckt en större del af dem och bragt å färde mängas ruin så att konkursernas antal betydligt de första åren har stigit. Det vore skäl att, då i vårt land nu en så betydlig öfvergång göres från en så ringa näringsfrihet, som för närvarande finnes, till en
 50 så stor, som enligt propositionen komme att inträda, att iakttaga försigtighet, att således till en början litet mota tillströmmandet till de särskilda yrkena genom att fordra skicklighetsbevis. Det torde redan vara ett tillräckligt skäl för propositionens antagande. Allt är icke gjordt på en dag; man kan i framtiden, då man anser lämpligt, borttaga stadgandet.